

Het komt niet zo vaak voor dat de eigen stichtingen onderwerp zijn van een verhaal in de Zwerfsteen. Toch is daar nu alle aanleiding toe, omdat de Stichting Harm Tiesing binnenkort vijftien jaar bestaat. Bovendien blijken veel mensen niet precies te weten welke relatie er nu bestaat tussen de Stichting Oud Borger en de Stichting Harm Tiesing. Bertus Liewes heeft het allemaal eens op een rijtje gezet.

Vijftien jaar Stichting Harm Tiesing

De voorgeschiedenis

Om inzicht te krijgen in het ontstaan van de Stichting Harm Tiesing, is het zinvol in het kort eerst de geschiedenis van Stichting Oud Borger weer te geven. In de vijftiger jaren van de vorige eeuw werd in Borger een ruilverkaveling uitgevoerd. Dit hield ondermeer in dat de vrees bestond dat vele historische boerderijen uit de plaats Borger zouden verdwijnen en naar het verkavelde gebied aan de westkant van Borger zouden gaan. De heren Bieze en Grutterink vonden het verdwijnen van de soms prachtige boerderijen

een verarming. Ze richtten in 1959 de Stichting Oud Borger op met als doelstelling een oude boerderij aan te kopen om hierin een oudheidkamer te exploiteren. Dit gelukte. De boerderij aan de Hoofdstraat nummer drie, een gebouw uit 1619, werd aangekocht. Waar nodig werd deze helemaal in oude staat hersteld. De plannen van de stichting kwam ook ter ore van professor A.E. van Giffen uit Groningen. Genoemd persoon vertoefde veel in en rond Borger, omdat hij de hunebedden wetenschappelijk onderzocht. Hij kreeg de gedachte dat er in Borger eigenlijk

Van veelerlei saecken

Vroegere hunebedmuseum aan de Hoofdstraat/Hunebedstraat. De foto is genomen aan de achterkant van het museum.

plaats moest zijn voor een expositie over hunebedden. De aangekochte boerderij zou een goede plek zijn. Hij besprak zijn plan met burgemeester Grolleman en die nam contact op met de stichting. Het plan werd enthousiast ontvangen. Met behulp van het BAI te Leiden en het Drents Museum in Assen en geldelijke steun van de overheid konden vanaf 30 juni 1967 de deuren voor het publiek geopend worden. Het voorste gedeelte van het huis was ingericht als stijkkamer en op de deel was een permanente hunebedtentoonstelling. Het gebouw werd bewoond door een beheerder en achter de oudheidkamer werd een gedeelte als beheerderswoning gebouwd. Het hunebedmuseum was geboren.

Brand

Het bestuur was nog maar nauwelijks bijgekomen van het succes toen negen dagen na de opening zich de eerste ramp voltrok. Er ontstond brand in de boerderij naast het museum. Tot overmaat van ramp sloegen de vlammen over op het rieten dak van het museum. Er werd veel

schade aan het gebouw aangericht. Gelukkig bleef de inventaris voor het grootste gedeelte gespaard. Het bestuur zette opnieuw de schouders er onder.

Na negen maanden, op 12 april 1968, vond de heropening plaats. Vele bewoners van Borger en omgeving en vakantiegangers namen een kijkje in het museum. Na 12 jaar wilde het bestuur het museum een nieuwe impuls geven. Voor 5 mei 1980 werd het plan opgevat om een tentoonstelling over de Tweede Wereldoorlog te organiseren. Toen de expositie compleet met een schilderijtentoonstelling gereed was, sloeg het noodlot voor de tweede maal toe. In de nacht van 3 op 4 mei 1980 raakte het museum weer in brand. De gevolgen waren rampzalig. De exposities evenals de permanente inventaris en het gehele gebouw gingen in vlammen op. Opnieuw ging het bestuur niet bij de pakken neerzitten en werden er plannen gemaakt voor nieuwbouw. Juist in die periode deed zich evenwel een verrassende mogelijkheid voor. Het voormalige armenwerkhuis, nabij het grote hunebed van Borger, werd te koop

Harm Tiesingdag
1993. (Foto: J. van
Gerner)

aangeboden. Besloten werd om tot aankoop over te gaan.

Een nieuw onderkomen

Bewoners aan de Bronnegerstraat waren niet enthousiast over dit plan, maar toen de Stichting Oud Borger toezegde een grote parkeerplaats te zullen aanleggen, was het probleem uit de wereld.

De open kapschuur bij de boerderij werd gedicht en verbonden met het gebouw. Hierin ontstond een expositieruimte met de nodige toebehoren. De verbouw en daarna de inrichting vergden de nodige tijd. Zo snel mogelijk werd er echter voor gezorgd dat vakantiegangers en andere belangstellenden een voorlopige expositie over hunebedden konden zien. Dat deze locatie een goede greep was, bleek wel uit het aantal bezoekers. Per jaar kwamen er in het hunebedmuseum aan de Hoofdstraat ongeveer 6 à 7.000 mensen. Het eerste jaar werd de "nood-expositie" in het nieuwe onderkomen door ongeveer 20.000 bezoekers bezocht. Ondanks alle drukte in die tijd besteedde het bestuur ook nog de nodige aandacht aan het 25-jarig bestaan van de Stichting Oud Borger in 1984.

Ontstaan van een tweede stichting

In oktober 1983 vatte het bestuur het plan op om ook aandacht te besteden aan periodes in de geschiedenis waaraan de stichting tot nu toe geen aandacht had besteed. De Stichting Oud Borger richtte

zich namelijk op de prehistorie. Er werden enkele personen benaderd buiten de stichting en samen met enkele bestuursleden onderzocht men de mogelijkheden. Er werd een werkgroep in het leven geroepen bestaande uit mevr. J. Rosing-Oudman en de heren G. Grutterink (voorzitter), G. J. de Jonge, H. Klompmaker, A.G. Liewes, D. van der Meide, A. Vink en H. Zabel. Een kleinzoon van Harm Tiesing, met dezelfde naam als opa, nam na enkele vergaderingen ook deel aan de besprekingen en werd bestuurslid. Dit leidde er toe dat er op de dag waarop de St. Oud Borger's morgens aandacht wilde besteden aan het 25-jarig bestaan, de middag onder andere gevuld zou worden met lezingen uit diverse perioden uit de geschiedenis. Er werd aandacht besteed aan Harm Tiesing en de Armenzorg door H. Klompmaker; A.G. Liewes hield zich bezig met de geschiedenis van de glasindustrie van Nieuw-Buinen terwijl G. J. de Jonge en H. Zabel een dia-voorstelling gaven onder de titel "Borger in vroeger tijd". De werkgroep was bijzonder te spreken over de grote opkomst van belangstellenden. De middag kreeg de titel *Harm Tiesing Dag*. Het succes leidde ertoe dat de werkgroep zich ging inzetten voor een tweede Harm Tiesing Dag. Men maakte de afspraak dat als ook de volgende H.T-Dag een succes wordt, dit een jaarlijkse traditie zou worden.

Die tweede middag werd eveneens een succes. De Stichting Oud Borger vond toen dat de werkgroep een andere status moest krijgen. Het gevolg is geweest dat op 13 februari 1986 de "Stichting Harm Tiesing: Historisch genootschap voor de gemeente Borger" werd opgericht. Er werd bepaald dat de Stichting Oud Borger een bedrag van f. 100,- ter beschikking zou stellen om de nieuwe stichting in leven te roepen. Vandaar dat in november 2000 de 17de H.T-Dag is gehouden en dat op 13 februari van het jaar 2001 de Stichting Harm Tiesing vijftien jaar bestaat.

Mensen en bezigheden

De Stichting Harm Tiesing begon samen met de Stichting Oud Borger in 1987 een tijdschrift uit te geven. De heren Vink en

Voorzitter H. Veldkamp en de voormalige voorzitter G. Grutterink. (Foto: J. van Gerner)

Zwerfsteen

Klompmaker droegen in het begin zorg voor de redactie. Vier keer per jaar werd en wordt het tijdschrift de "Zwerfsteen" uitgegeven. De populariteit van het blad en de Harm Tiesingdagen blijkt wel uit het grote aantal donateurs (ruim 600), die de stichting inmiddels rijk is. Na enige jaren gaf de heer Grutterink de voorzittershamer, gemaakt door bestuurslid J. Van Gerner, over aan de heer H. Veldkamp. De heer Van der Meide werd geen bestuurslid van de stichting en de heren Zabel, Vink en Klompmaker gaven het bestuurslidmaatschap na verloop van tijd op. De heren Van Gerner, Stukje, Hellenberg en Van de Kamp namen de taken over. De heer Ootjers werd tijdens het ontstaan van het boek *Geschiedenis van Borger* toegevoegd aan het bestuur, aangezien hij hoofdredacteur was van genoemd boek. Bijzonder betreurenswaardig was het overlijden van de bestuursleden J. Rosing-Oudman en H. Tiesing. De dames L. Hoogslag en T. Hulsbergen completeerden het bestuur. In het jaar 2000 verlieten G. de Jonge en G. Hellenberg het bestuur. Mevrouw Zwart en de heer Boezen namen in dat jaar de vrijgekomen plaatsen in. Gerrit Grutterink en Gezinus de Jonge, twee mannen van het eerste uur, werden tijdens hun afscheid benoemd tot erebestuurslid vanwege hun grote verdienste voor de stichting. De stichting hield en houdt zich bezig met vele zaken, onder andere het organiseren van lezingen, het samenstellen van een lesbrieven over Borger voor het basis-

onderwijs, de heruitgave van de kadastrale atlas (1832) van de gemeente Borger, de uitgifte van video's, de productie van de jaarlijkse kalender, de publicatie van *De Zwerfsteen*, de uitgave van het standaardwerk *Geschiedenis van Borger* en de organisatie van de Harm Tiesingdagen. De Harm Tiesingdagen worden traditioneel afgesloten met een gezellige kapucijner- of bruine bonenmaaltijd. Hiervan maken veel donateurs graag gebruik

Stichting Oud Borger

De moeder van de Stichting Harm Tiesing, de Stichting Oud Borger heeft na 1984 ook niet stilgezeten. Ik beperk me alleen tot het gebouw. Op 25 februari 1987 werd het Flint'nhoes officieel door de heer Brinkman, minister van WVC, geopend. De minister schoof het bordje hunebedmuseum, de naam tot die tijd, weg en NHI kwam er voor in de plaats. Na enkele jaren van voorspoed was er al behoefte aan uitbreiding. Er was gebrek aan een ruimte voor tijdelijke exposities en een ruimte waar bezoekers een kopje koffie konden drinken. Bovendien was de administratie weggedrukt op een zolderkamertje, hetgeen niet optimaal was. Op 12 mei 1995 kwam kroonprins Willem-Alexander en hij duwde een zware flint opzij, ten teken dat het verbouwde museum officieel geopend was. Op dit moment zijn er plannen om een geheel nieuw museum, nog door architect Aldo van Eyck ontworpen, te bouwen.

Bron:

H. Klompmaker, *Zwerfsteen* 1989 nr. 3 – Van Oudheidkamer tot Nationaal Hunebedden Informatiecentrum.